

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrația tipografiei arhiepiscopale Sibiu, strada Măcelarilor 47.

Corespondențele sunt a se adresa la
Redacția „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refuză. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSETIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rândul cu litere garmonde — și timbru de 30 cr.
pentru fiecare publicare.

Din cauza sfintei sărbători de Sâmbăta „Schimbarea la față” Nrul proscrim va apără Marți în 9 August v.

Sibiu, 3 August.

Unul din prelații catolici de pe teritoriul coroanei s-tului Stefan, episcopul diecesei Djakovar, a trimis o telegramă cu ocaziunea serbărilor dela Kiew, în care felicităza pe Rusia și misiunea ei culturală. Dacă teleograma din cestiune s-ar fi mărginit numai la misiunea culturală, ce o are Rusia, credem, că nimenea, care aruncă numai o privire pe carta Europei și Asiei nu va fi să nu aproape vederile episcopului Strossmayer, mai cu seamă, că acest imperiu se extinde la nord mai până la insula Kamtschatka, iar în sud cuprinde teritoriile între marea Neagră și Asorică, între lacul Caspic și Aral până către Persia și Afganistan, un teritoriu acesta tot încunjurat de popoare cu religiuni ca brahmanismul și budhismul, cu islamismul și păgânismul cel sălbatic numit schamanism, care a îsorit chiar și doctrinele lui Confucius și cele mistică ale lui Laotse, care nu vor să cunoască nici o căpetenie, care trăiesc numai în familiile separate, fără să simtă încă trebuința după stări mai regulate și după o cultură oare-care, și fără de a suferi, ca să se desvoalte pe teritoriile ocupate de ei nici agricultura nici comerțiul, ori vre-o stabilitate în modul de locuit și de viață. Aceste stări de lucruri episcopalui Strossmayer îi sunt bine cunoscute și tocmai că scie, ce va să dică a lati legea creștinească la popoare ca cele amintite mai sus, scie totodată, că aceasta nu o poate face nimenea decât Rusia cea ortodoxă, pentru că și acolo va fi stând principiul „cuius regio, eius religio“.

Cu religiunea creștină, care o lătesce Rusia în țările asiatici insă se lătesce și cultura slavă, și episcopul Strossmayer este și slav din târziu până în crescut, este apostolul cel mai pronunțat al slavismului, doar în întreagă Croația, și de aceea pe căt este de plăcut la croați, pe atât de neplăcut este el la unguri, și după semnele ce le avem lesne îl putem vedea acum către apusul carierei sale pus la umbră tocmai pentru simpatiile, ce le nutresc față de slavii dela nord, a căror impreunare cu cei dela sud este idealul panslavismului și în a căror cale stă deocamdată cu putere neinfrântă imperiul nostru austro ungăr și mica dar vigoroasa Românie. Episcopul Strossmayer în cunoștuța lui telegramă însă a mai accentuat, că „într-oaspirațiunile Rusiei și condițiunile de existență ale monarhiei noastre sunt contraste ne-

delăturabile“ și prin aceasta să a dat de gol, că să numără între acei bărbăti, cari ar proteja acele aspirații, deși el este catolic și Rusia e ortodoxă, și aceasta din simplu motiv, că principiul de naționalitate a intrecut legăturile, ce-l leagă de confesiunea sa ba a trecut chiar și preste granițele, ce le datoresc monarhului seu ca supus austro-ungar.

Pentru acest pasaj va fi poate chemat episcopul Strossmayer să se rectifice, și nu e eschisă posibilitatea că cu tot sprințul, ce i va oferi nunțul papal din Viena și chiar scaunul din Roma să fie trimis la vre o mănăstire.

În polemia, ce o susține episcopul cu diarele, cari l-au atacat pentru procederea sa, el afirmează că slavii din Austro-Ungaria și cu deosebire cei din Croația și din Bosnia sunt asupriți, sunt supuși maghiarișări și germanișări și nu pot să se desvoalte așa, după cum ar trebui, li se pun pedezi în calea progresului lor, li se face forță de a se folosi de o limbă, pe care ei nu o cunosc și care nu poate avea nici un viitor în Europa și în cumpăna civilizației, pentru că nu are legături cu limbele altor popoare culte și îi lipsesc resursele acela, din care se ia la timp de lipsă, să se imbogătească fără să i se gate vră data îsovare imbutătării.

Ce să dicem noi români, când croații, cari la 1867 au căptătat „carta bianca“ față de postulatelor sunt nemulțumiți și agitează de căte ori pot și cu toate mijloacele, ce le stau la dispoziție contra stăpânirei, care nu li să pare că e dreaptă și care a pornit în timpuri din urmă o adevărată goană asupra tuturor naționalităților, să, că până în păturile cele mai de jos ale populației să simte, că se dă să înțeleagă celor ce nu sunt de rasa maghiară: că ori ve dați de bunăvoie, ori vă silesc să ve placă aceea ce-mi place mie și convine cu interesele mele. Numai că noi nu credem, că interesele statului ungușesc să fie aceleia de a învrăbi pe locuitorii de diferitele limbi, ci din contră a-i propria unii și alții și de-a-i lega cu legăturile iubirei din care sună poate isvorii pacea și binecuvântările ei.

Unul tractat mașter, celalalt luat peste picior, al treilea strimtorat, — aceste stări nu pot fi de folos statului ungur, care are și el multe lipse și năcasuri, multe de oblit și de dires până se stă altărtura cu celelalte state ale Europei civilizate și dacă pacea din lăuntru nu va favoriza năsuințele culturale ale Ungariei, cum o dovedesc per eminentiam casul episcopului Strossmayer — tare ușor poate ajunge acolo unde nici nu doresc, nici nu putem dorii nici noi cei ce voim ordinea mai pe sus de toate și cu ea dreptatea pentru toți deopotrivă.

Revista politică.

Dumineca trecută s-au înălțat 9 ani, de când ocărmește în Cislaitania ministerul Taaffe. Presa austriacă atât cea germană cât și cea cehă se ocupă cu politica dezvoltată de acest ministeriu în decursul timpului amintit. Jurnalele guvernamentale îi ridică Sion, iar celelalte, în comentariile lor, dau multe impuneturi în coastele ministerului. Numărul de Dumineca al diariului „Neue-Freie-Presse“ a fost confiscat, căci s-a ocupat prea dinadins în un articol cu politica actualului guvern, iar „Prag-Abblatt“ nu înceată a ridică înmuri de laudă. Constată această foaie, că nu numai în singurătatea cercuri, dar în general vorbind, în tot locul politica actualului guvern e mulțumitoare. „N. Fr. Presse“ caracterizează activitatea guvernului în următorul mod: El a căutat să aibă totdeauna majoritatea în parlament, a întărit forța militară și a îmbunătățit în cîtva și starea economică. Cu toate acestea noi am văzut să avem un guvern, cu care să nu fie mulțumit „Prager Abblatt.“

Presă clericală din monarhia noastră se ocupă cu telegrama de felicitarea episcopului Strossmayer. Ea văză să spele pe numitul episcop prin însuși articoli, numai durere, că epunerile sunt atât de naive, încât nu prind de loc. „Vaterland“ văză că Rusia să și ajungă „misiunea sa universală“ în adevărată credință. Ce are să se înțelege sub credință adevărată, crede cestionata foaie, că fiecare creștin catolic va exprima aceeași convingere cu episcopul; este adeacă credința catolică, pentru care episcopul să pus toate silințele pentru ca să atragă pe schismatici. Sub „cultura universală“, înțelege episcopul încreștinarea întregei Asie. Rusia să devină mai întâi catolică și apoi să propagă catolicismul în Asia. Aceasta e înțelesul telegramei. Cu toate mistificările, ce se fac însă, din nou se asigură, că episcopul Strossmayer va trebui să meargă la Viena.

O remarcabilă împărtășire face diarul din București „Tagblatt“, care a provocat mare sensație în cercurile politice. Împărtășirea e comună de un ofițer de înalt rang din România. Conform acestei împărtășiri manevrele de toamnă din România au în vedere cestiunea bulgară. E posibil așa că trupele române vor primi ordin să intre în Bulgaria prin ținutul dela Craiova. Foaia observă, că e verosimilă această scire. Pe timpul, când încă nu se știe nimic de nici o întâlnire a împăratului german cu țarul, în cercurile conducătoare din București nu era vorba de o manevră

FOITĂ.

Andreiu cel răsfățat.

(Urmare).

Profesorul fără a mai întreba, care a avut obrăscenia a pune simburi sub scaun, șia, că numai Andreiu să pricepe la astfel de nebunii. Și dacă l-ar fi înfruntat, după cum ar fi meritat, nu avea de a ride, când ajungea acasă.

Apoi în decursul prelegerilor de căte-ori nu făcea pe profesor să-și peardă răbdarea și intrerupând prelegerile să-l înfrunte pentru purtarea lui cea scandalosă arătată față de consolarii sai. De multe ori profesorul pentru puțină greșelă înfrunta și pe-dupsia pe unii scolari numai ca Andreiu vădând, să-și mai tragă de seamă, să mai incete dela prostii.

Astfel de torturi și năcasuri a suferit bietul profesor Detunatul trei ani de dile.

Andreiu crescea, și după cum am mai șis, cu el crescea și năcasurile cele rele, dar mama sa că o muere cu vederi mărginile, îl iubea cu toate acestea defecte ale lui, ca pe ochiul ei, credând, că îi va mai veni lui apă pe urechi, îl imbrăca mai frumos ca pe oricare copil de etatea lui, ca astfelui

să știe lumea, că el e unicul copil al lui badea Iacob bogătanul din Brătescu; îl duce la teatru, îi dă bani ca să aibă el din prisosință, ca nu cumva să ducă lipsă de ceva, sau să sufere ceva năcas din negrija lor.

Până înveța alt scolar din o carte, lui Andreiu îi trebuiau 7—8; până stricau alții o păreșe de încălțăminte, lui îi trebuiau 4—5 păreșe, până ce alt scolar ori chiar om mare trebuia să se uite la turnul bisericii să știe căte oare e, de gâtul lui Andreiu spânzura un lanț frumos de aur și în buzunarul lui se află un orologiu, cum nu avea decum un scolar, dar nici chiar profesorul Detunatul. Vede-ai la el căte lucruri ertate dar mai multe nerestate.

Toate aceste podoabe le cumpăra lelea Dochie, că să nu mai fie copil ca al ei în Boerescu — iar badea Iacob, care da și el din cănd în cănd pe la Boerescu vedea, tăcea și ofta, ca omul, care prevedea cu mintea sa sfîrșitul, la care o să ajungă. Ce era să facă el? Iubirea Dochiei ce o avea mai năstantă față de badea Iacob din diua, din care să a porocit și să venă mamă lui Andreiu, o a prefăcut în stință, pentru că în inima ei nu mai putea avea loc altă iubire, decât cea pentru Andreiu. Andreiu era fătos că mama sa, dar și mama sa mai falăsoasă că el, și badea Iacob, om cu inimă bună, era multumit, când îi vedea pe ambii fericiți.

Nu era o sărbătoare lăsată de Dănu, ca la casa lui badea Iacob să nu se dea un prânz de bucate și să nu poftescă el pe pretenii sai și pe domnii din Boerescu, între cari și pe profesorul Detunatul, care să înțelege, că nu întârziea cu soția să a face placerea lui badea Iacob, luând și pe Andreiu totdeauna cu ei.

La o astfel de sărbătoare se află odată în casă lui badea Iacob din Brătescu o masă întinsă pentru vrăjă 30 de persoane alese. Oaspeții fuseră conduși de lelea Dochie ca să le arete frumusețele grădiniței, iar Andreiu, puiul mamei, prinde într-aceea o pisică, îi încălță cu găocă de nucă toate patru picioarele și îi leagă o beșică de porc umflată bine de coadă și îi dă drumul prin odaia destinată pentru masă și încide ușa.

Dacă a avut lelea Dochie vrăjă ocazie a să convingă despre misericordie, băiatului seu Andreiu, acum aceasta îi să oferă pe deplin! Nu a rămas pe mesele întinse teieriu neînțărit la pămînt și nesdrobit, nu sticla cu vinuri de cele mai alese nedărăburită, cu tan cuțiyent, mașa întreagă oferia o privată dragă comică, când a intrat lelea Dochie în casă ca să avizeze locul fiecărui oaspeț.

(Va urma.)

mare, ci numai de manevre parțiale în locurile, în cari se află trupele; avându-se cu deosebire în privire o economisare. Indată ce însă circula acum ideea de o manevră mare trebuie să ne gândim, că ne aflăm în momente grele. Pentru aceasta vorbesc și alegerea terenului și mulțimea neobicinuită a trupelor, ce vor lua parte. În casă când ar isbuțni în Bulgaria o răscoală în urma căreia să fie alungat actualul principie, trebuie să intervină o putere cu totul neutrală, care să restabilească ordinea. Intervențunea Rusiei sau a Austro-Ungariei nu o permite natura lucrurilor; Turciei, ca susțină, care de iure și exercită puterea asupra Bulgariei, nu își poate încredința astfelii de misiune, iar Serbia nefind harnică, ușor ne putem pomeni ca România să capete mandat european a aduce lucrurile în final.

"Nord" organul rusesc observă în revista sa politică, că ceea ce a fost mai interesant în vorberia lui Salisbury sunt concluziile pentru manșineria pacei, cărora nimenea nu poate contradice. Cu toate acestea vederile politice ale lui Salisbury în unele cestiuni politice sunt cu totul de combatut. El e adeca de credință, că Bulgaria trebuie lăsată să se desvolte liber. Salisbury însă nu se învoiesc, că Egiptul încă trebuie lăsat de sine. Pentru ce pretinde el pentru Bulgaria, ceea ce neagă pentru Egipt? Convenirea dela Petershof o consideră lordul de un augur pentru pace, totuși crede însă, că în viitorul politica rusească și va întoarce roata. Aceasta e o greșală. Politica generală a Rusiei n'a suferit încă nici o schimbare. În Danemarca întreaga presă susține, că visita împăratului n'a modificat în nimic direcțiunea politică. Dacă călătoria a apropiat pe ambele curți, prin aceasta a redășteptat antagonismul între ambele popoare și a adus la ordinea dilei cestiunea schleswigică. Pentru ce n'a vorbit premierul despre Masuah, care poate provoca un conflict între Franța și Italia, pentru ce nu de Zula?, care earashi ne pune în perspectivă versare de sânge?

Adunarea generală a Asociației transilvane în Abrud.

Abrud, 28 Iuliu, 1888.

Nepuțind pentru lipsă de spațiu da loc în diariul nostru unui al doilea raport, ce ne veni la mână despre decursul adunării generale al Asociației transilvane întinute în Abrud, și despre festivitățile impreunate cu această adunare, — ne mărginim să luăm din raportul al doilea următorul pasaj, care se poate privi ca o completare la primul raport.

Red.

„Diu de Marti după încheierea ședințelor comitetului era destinată pentru excursiune la Detunata. Ori și cine și putea cugeta, ce decepțione se produse însă în aceea di dimineață mai ales în oaspeții, cari din depărțări mari au venit la aceste locuri romantice, atrași de farmecul excursiunilor, puse în perspectivă, când o ploaie măruntă și deasă curgea mereu și fără prospecte a inceta curând, și când munții și culmele de pe lângă Abrud se arătară acoperite de nori deși. Ca să se pară că totuși am făcut ceva, membrii comitetului cu președintele în frunte și deteră parola, ca și pe ploaie să cerceteze cel puțin pe căi va fruntași din Buciumani. Scirea despre aceasta se lăzi ca fulgerul și la 8 ore când era să pornească comitetul cu președintele, la moment se pără la drum preste 20 trăsuri cu multime de oaspeți, bărbați și femei, sătoși a vedé Buciumanii și cel puțin a zări din depărtare vîrful „Detunatei.“ După cale de 2 ore pe ploaie ajunsăm în Bucium-Șasa, unde la familiile Macaveilor și în scoală furără ospătați toți în mod splendid. Bucatele și beuturile esențiale pregătite pentru Detunata se consumară între toaste insuflitoare, muzică și joc, cu un apetit, pe care nu mai aerul de munte îl putea produce la o excursiune obosită. Adeca dorul cel mare de o excursiune trebuia cu ori ce preț satisfăcut!

După ploaia neîntreruptă de Marti, se înțelege nu mai putea nimenea cugeta la o asemenea excursiune a două di la Roșia, pe asemenea ploaie. Dară minune neașteptată, a două di, după ce în sinul lui Morfeus se reculeseră oamenii de plăcerile și neplăcerile dilei precedente, deodată se arată soarele drăgălaș, licurind dintre norii sparți. La Roșia! la Roșia! se șoptia în toate părțile. 27 trăsuri și doară și mai multe, se înșiră în drum spre Roșia. În cale aproape de gura Roșiei cercetără steampurile erariale, eară ajunși în Roșia, minele erariale. În tot locul direcției de mine au fost față de oaspeți cu cea mai mare prevenire, arătându-le și explicându-le toate lucrurile mai interesante.

Se apropia ameață. Fie care oaspeți și făcea ilușiuni, ce frumos are să fie la „Cetate“ (minele romane) și cu ce apetit are să mânânce în pădure,

unde dl Dr. Caian și alții bravi proprietari din Roșia se dicea, că are să conducă pe oaspeți. Ploaia însă și de astădată ne strigă un veto, până aici și mai departe nu! Locuința comoadă și spațioasă a bravului proprietar și medic de băi, Dr. Caian, cuprinse sub coperișul seu la 60 oaspeți și cari nu mai avură loc aici fură primiți la preotii din loc și la alții proprietari. În casa domnului Caian s'a putut vedea întocmai ca în Buciumani în diua premergătoare, ce valorează ospitalitatea „muntenilor“; aci s'a putut vedea mai ales, ce valorează o damă vrednică, precum este soția d-lui Caian.

Nu erau oarele 2 încă și un prânz — un banchet — am putea să ducă dintre cele mai strălucite fu improvisat, care banchet a putut revalisa cu cele mai bine pregătite de hotelierii nostri cei dintâi din orașe.

Mâncările cele mai bune, beuturile cele mai alese se servau aici, cu o promitudine exemplară, la 60 oaspeți împărțiti în 4 odăi spațioase. Pe lângă oaspeții din afară participă la această masă și mulți onorați străini din loc. Toate peste toate: pentru Asociație, pentru locuitorii din ținut, pentru conducătorii instituțiunilor și întreprinderilor economiilor de băi și bani, pentru dl Caian și consorția, pentru preotii etc. Mai pe sus de tot însă insuflația cea mai mare între oaspeți se produse în momentul, când dintre dame, cari erau aşediate la masă separată în salonul din mijloc apără doamna Maria Cosma, președinta reuniunii fețelor române din Sibiu cu pocalul în mâna și cu un curagi și hotărire admirabilă, în cîntă alese închină pocalul în numele damelor în sănătate veteranului bărbat Georgiu Barițiu, aleșul președinte al Asociației. Urările cu: „să trăiească“ nu mai aveau să incete. Afară ploaie de pără că varsă cu ciubărul și oaspeții cuprinși de plăcere și insuflație se părea că tot așa ar dorî să se afle; dar murgul sării admonia la întoarcere. Toți se depărtau pe seară la Abrud, mulțumiți și satisfăcuți, ducând cele mai dulci suveniri dela petrecerea plăcută în casa domnului Caian și mulți se întrebă, dacă fiind timpul frumos, putea fi mai animată petrecerea, decum să a desvoltat aci? F.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

„Si au aruncat sorti, și soartea a căzut pe Mathia, și a fost numărat la cei unsprezece apostoli.“ Fapt Apost. I v. 25.

Sohodolul Branului, 24 Iuliu, 1888. Mult onorate dle redactor! Aceste cuvinte din Faptele Apostolilor mi le reproduce memoria, vrând să ve descriu, cum a decurs actul alegării de capelan pre lângă neputinciosul și îmbrețărinitul în via Domnului paroch George Babeș din comuna Sohodol, biserică nouă.

După celebrarea serviciului divin sevărât de Reverendismul domn protopresbiter Traian Metian asistat de parochul George Babeș și de diaconul Romul Pop, — s'a aruncat sorti, sau că se vorbesc mai explicit, s'a făcut alegere de un nou apostol al cuvântului lui Deu la biserică din cestiune.

Și soartea a căzut pre d-nul George Babeș teolog absolut și fost mai mult timp învățătoriu în opidul Mercurea.

Actul alegării a decurs în mod exemplar. Reverendismul domn protopresbiter Traian Metian mai înainte de a declara sinodul electoral de deschis a ținut o vorbire, deamă de un păstorii sufletești, care calcă pe urmele vrednicului nostru de odinioară protopresbiter, astăzi episcop în diecesa Aradului, Ioan Metian.

Nu voiu ca să înșir aici toate formele prescrise la alegeri de statutul organic și de regulamentul pentru parohii și observate cu conscientiositate din partea d-lui protopresbiter, ci constată numai atâtă, că din preste 100 membri îndreptățiti la alegere toți, căi au fost de față au votat pentru dl George Babeș. Dacă ar fi fost permisă aclamația, d-nul George Babeș desigur ar fi fost aclamat cu unanimitate de capelan în comuna Sohodol, însă, nefind permisă aceasta, s'a făcut votare; din ce se constată deosebită incredere ce o are poporul din parochia Sohodol în domnul George Babeș.

După alegere, la care a asistat o mulțime de persoane inteligente venite anume aici spre acest scop, și dintre cari ajințesc în prima linie pre omul preot Necșa, Leontin Pușcariu paroch, notarul Raț, un învățătoriu din Bucovina, al cărui nume miș din memorie, învățătoriu din Zernesci, Străvoiu, și mai mulți tineri academicici, domnul capelan ales a intrunit la un splendid prânz comun preste 20 persoane inteligente. Alegătorii încă au fost ospătați din partea d-lui candidat.

În decursul prânzului s'a ținut mai multe toate. Primul toast l'a ridicat domnul protopresbiter

în onoarea acestei comune bisericesci, în onoarea ales, a preotului, și preste tot și în onoarea poporului din Bran, care mai mult ca ori și unde este un adevărat conservator al credinții și al datinelor strămoșesci. A mai ținut dl protopresbiter și un al doilea toast, în care de asemenea a sulevat o mulțime de idei frumoase. Spațiul acestei corespondențe nu mi permite însă a me estinde prea departe. Al doilea toast l'a ridicat domnul preot Necșa în onoarea preotului; al treilea părintele Leontin Pușcariu în onoarea bătrânlui paroch, pe lângă care s'a ales capelan dl Babeș; al patrulea toast la ridicat învățătorul Străvoiu în onoarea domnului protopresbiter. După acestia toastă și domnul George Babeș, aleșul capelan, în onoarea lui protopresbiter. Au mai tostat și tinerii; Șenchea, iurist absolut și G. Enescu cleric; cel dintâi în onoarea națiunii române, ca conservatoare a graiului și credinții strămoșesci și în onoarea femei române reprezentată la acest prânz prin două brave preoteze, una soția parochului L. Pușcariu, alta soția diaconului Pop; cel de al doilea a tostat în onoarea autorităților politice, care în multe casuri au de a da mână de ajutoru autorităților bisericesci.

Nu pot nici decum uită frumoasa poziție, în care s'au pretrecut toate acestea. A prânzit sub umbără verde în o societate plăcută în aer liber, cu ochii atinții când la hora ce vesel se învertea înaintea noastră, când la măiestosul Buceciu, ce gigantic se ridică deasupra noastră și aruncă căte o suflare de vent mai rece nu e ceva de toate dilele și trebuie să lasă adânci impresiuni chiar și asupra celui mai dedat cu asemenea poziții romantice.

Abia numai cără seară se fină petrecerea, care devenise foarte animată.

Dea D-țe, ca pre cel ales de capelan, care a scutit ca actul alegării sale să-l facă pre lângă sfânt și impreunat cu atâtea suveniri dulci să-l țină pentru prosperarea comunei sale, în pace, cinstit, sănătos, întră dile indelungate, drept îndreptând cuvențului adevărului, spre a cărui propagare s'a ales. Așa să fie!

Unul dintre cei mai mici.

Orăștie, 31 Iuliu, 1888 v. În părțile acestea, pe valea Murășului au umblat timpul mai favoritoriu, ca în anul trecut. Au bătut însă ghiața pe mai multe locuri, mai ales preste Murăș, de asemenea a cam stricat mai ales cucuruzelor seceta din timpul din urmă.

În urma frigului ne mai pomenit în părțile noastre din iarna trecută s-au uscat toți nuci, mai ales pe locurile aședate, numai pe dealurile de preste Murăș au mai scăpat căte un nuc de nu s'a uscat.

Apoi prunii cei bistriți, prunii cei grași, persecii, migdalii, ringloții și alții s'a uscat de tot până în pămînt; de viile, care nu au fost îngropate sau așezate la pămînt încă nu s'a ales nimic, toate sau uscat; dară au dat de nou din pămînt, find că primăvara au urmat foarte bună pentru toate sămănăturile, încât secerișul dădu uitări dăunele cauzate prin iarna cea crâncenă.

Umblând timpul foarte favoritoriu pentru toate sămănăturile, cum am să mai sus și holdele și cucuruzele crescute din puteri, dar tocmai pe când săcările și grânele înfloriau cără finea lui Mainu cu începutul lui Iunie au intors un frig — încât au și nins și pe munții din apropiere, — din care cauza au rămas săcările și grânele pălite adecă smintite în desvoltarea grâunțelor.

Înse cu toate acestea împregiurări, secerișul pe valea Murășului și pe câmpul pânei au esit de mijloc — pe lângă aceia natura au favorit pe toți economii de și-au putut căra și împlăti toate cerealele pe timp frumos.

Ploaia din dilele trecute avem speranță, că va ajuta mult și desvoltării cucuruzului. B.

De sub Tâmpa, 17/29 Iuliu, 1888*) Domnule redactor! Daproape un pătrar de secol, funcționând neîntrerupt în marele și numerosul nostru corp didactic și prin urmare cunoșcând de aproape din imediata observare neajunsurile scoalelor noastre populare peste tot: îm permit a ve ruga cu tot respectul în interesul învățămîntului, să binevoesci a da publicitate în prețutul diariu, ce aveți onoare d'al redigé unor observări în acest respect, ce sunt menite de a da ansă, cred eu, la o discuție publică pe terenul pedagogic. Măs consola, dacă ideile și observările mele vor aflare un resuț binevoitoriu și echitabil totodată în cercurile competente.

Prea veneratul nostru Consistoriu archidiocesan a dat spre desbatere și opinare conferințelor și reuniunilor noastre învățătoresci de astă vară în toată întinderea Archidiocesei noastre transilvane o temă foarte bună și de tot potrivită, dela a cărei norocoasă deslegare atârnă în mare parte fecirea și bunăstarea unui întreg popor. Eață tema propusă spre desbatere și deslegare:

„Care sunt cauzele, pentru cari absențele scolare sunt prea numeroase, — și prin ce s'ar putea delătura acest incon-

venient împedecatoru în instrucțiunea poporală?“ Tema aceasta, după cum se vede, a fost bine pusă pe terenul discuțiunii pentru cuvântul, că a fost dată spre desbatere și opinare meritocratică corpului nostru didactic din toată țara ca celu mai competent factor în ale scoalei, pentru că desbatându-se cestiunea din toate punctele posibile de vedere să se poată lău apoi o decisiune.

Frecuentarea neregulată a scoalei din partea elevilor cursurilor elementare constituie un rău permanent, care cu atât devine mai amenințătoriu, cu cât astăzi se pretinde cu tot dreptul dela scoala poporală îndecât și însuțit mai mult decât să pretinde dela vechia școală română înainte de astăzi cu 30 de ani numai. Atunci nu era instrucțiunea primară decretată de obligațoare — nici programele încărcate ca în ziua de astăzi.

Dacă statul, dacă societatea ca atare să pronunță prin legislație — decretând obligativitatea instrucțiunii publice ca principiu pentru toți cetățenii fără nici o considerație la starea eretică specială a individului, — din momentul acesta trebuie să se rezolve una căte-una toate acelea probleme principale, cari sunt menite să îmagnetizeze și îmbunătățească cauza și starea învățământului și a educației peste tot.

Vom declara dară cu marii reformatori ai veacului: „Dacă instrucțiunea este un drept al copilului, — trebuie că nimic să nu se întreprindă contra acestui drept nici de autoritatea părintească — nici de libertatea individuală, nici de biserică — nici de stat!“ — Din contră trebuie că familia și puterile publice să favorizeze dreptul copilului, care interesează societatea întreagă!“ —

Instrucțiunea obligațoare și dreptul copilului dă fi înstruit trebuie să reguleze pretensiunile părintesci, ale statului și ale bisericii.

Să dice, că părinții ca cetățeni sunt liberi. Să noi dicem, că așa este. Dar numai nu se pot servi cu libertatea lor contra drepturilor altora. Libertatea și dreptul copililor dă fi instruiți trebuie garantate contra abusurilor libertății individuale. Cum ar putea vre-o dată nouă generație să înțeleagă libertatea, dacă s'ar lăsa să piară inteligența lor, carea este condiția libertății?

Deși cestiunile de învățământ preocupa astăzi cu drept cuvânt pe toți oamenii progresului; deși se scie astăzi de toți, că scoalele primare, prepară educația generală a poporului; — deși dar învățământul obligațorii este una din cele mai mari idei, ce caracterizează veacul actual, ce anunță o eră nouă de progres: cu toate acestea sunt la noi și curenti perturbatori interni și esterni, cari produc disordini în domeniul acestor idei de aderevăță civilizație și cultură.

Scoala noastră încă nu s'a putut mărtuii nici pe jumătate de rugina vechie.

Mărtuirea să face prea cu încetul la noi!

Fie-care dă de întăripare este un regres. Timpul trece și nu se mai întoarce.

Să mergem cu un pas ceva mai departe în aprețierile noastre, — pronunțându-ne mai detaliat asupra cestiunii, ce ne preocupa.

Dacă principiul obligativității învățământului este decretat: atunci toată tinerimea noastră de ambele secse este fondatoră a cerceta scoala — negreșit după programele scoalelor, ce le avem astăzi. Ca scoala însă să poată ajunge scopul, la care ţintesce, trebuie că o oară mai curând să se schimbe planurile noastre actuale de învățământ, — aducându-se în consonanță, în conformitate cu condițiile de trai ale poporului.

Între numeroasele defecte, ce se găsesc în programele scoalelor noastre primare, este și defectul acela mare, că împărtășirea obiectelor — dară mai cu seamă oarele instrucțiunii sunt puse căt se poate de rău în timpul lucrului înțepător, când țărani este ocupat cu economia câmpului.

Din această singură împregiurare fatală frecuentarea regulată, reclamată imperios de principiul obligativității instrucțiunii primare se slăbesce, ba se perde chiar și principiul. De aci apoi vin multe perturbări și disordini în învățământ și disciplină, multe conflicte cu autoritățile scolare etc. Se nasc conflicte regretabile între părinți și învățători, cari sunt obligați să aducă la valoare obligativitatea instrucțiunii și între autorități, cari ar trebui să dea mai multă atenție învățământului peste tot.

Din cauza relei și nepracticei împărtășiri a timpului de instrucțiune, după cum se ordinează în programele noastre scolare, occură sumedenie de lipsiri și alte neglijențe scolare, cari la urma urmelor mai toate se sparg în capul bietului învățători, de multe ori foarte rău spriginit și ajutat de autorități.

„Cum s'ar putea delătura acest inconvenient împedecătoru în instrucțiunea poporală?“

Așa ne întrebă Preav. consistoriu nostru archidiocesan! Onoratul comitet central al reunii noastre învățătoresc — din districtul al X Brașov, la mandatul adunării generale din vara anului trecut a fost însărcinat, pe acest comitet — conform concluzelor luate atunci — să asteașă o reprezentare în cauza aceasta către Prea Măritul Consistoriu archidiocesan. Reprezentare, să și espeditat la locul competenței.

(Va urma.)

Convocare.

P. t. dni: Alecsandru Tordosan, protopresbiter, Ioan Frâncu, învățătoru în Alba-Iulia, Emanuil

Besa și Romul Pop, învățători în Poiana, Georgiu Babeș, învățătoru în Mercurea, Avram David, Elie Savu, Samuil Roșu învățători în S-Sebeș, Vasile Pop, învățătoru în Săsciori, și Ioan Floca, învățătoru în Răhău, ca membri ai comitetului central al reunii învățătorilor români gr. or. din districtul S. Sebeșului, se convoacă prin aceasta la o săptămână în institutul pedagogic-teologic sub conducerea profesorului de lucru, ear în oarele afară de prelegere, poate fi întrebuințat ca cancelist în cancelarea consistorială. Aceasta va succede cu atât mai ușor, pentru că sfera lui de activitate nu este atât de extinsă ca a profesorului respectiv. În modul acesta se vor qualifica și împărtășia în toată țara lucrători de glorie la masa crudă a poporului, harnici și devotați causei, celei atât de ponderoase. Binefacerile, ce vor rezulta de aici se vor reflecta în tot casul și asupra întregului, asupra bisericicei și scoalei și a problemelor acestora.

Înălță o împregiurare, referitor la acest capitol, nu o putem lăsa neațină. Prin participarea tinerei fizor profesor la cursurile sus menționate, spre perfecționare, se economisează o parte din suma, ce ar fi necesar a se cheltui pentru procurarea recușitelor necesari la lucru, așa deosebit de obiectele lucrate de dinsul în timpul studiului cursurile despomenite, aducându-le cu sine, vor servir ca modele în institut, la care va fi staționat; apoi, cumpărând el unele în persoană, în tot casul acesta vor fi mai puțin costisitoare decât, când s'ar comanda de acasă.

Recapitulație.

După ce am văzut în termeni generali starea cestiunii de sub întrebare, să aruncăm îndărăpt o privire resumătoare.

Partea economică a acestei întreprinderi se poate prezenta cam în următoarele cifre:

1. Percepționi și economisări:	
a) Dela 12 elevi se incassează pe lună căte 50 cr.; ergo pe an	fl. 60.—
b) Să economisează costul modelelor în sumă cel puțin de	fl. 60.—
2. Erogate:	
a) Pregătirea profesorului	fl. 618.—
b) Pentru unele	fl. 278.20
c) Pentru modele	fl. 120.—
d) Pentru materialul de lucrat	fl. 72.—
	La olală . . fl. 1088.20

Subtragându-se din erogatele de . . . fl. 1088.20 percepționi și economii în sumă de fl. 125 rezultă un plus în erogate de fl. 963.20

Stipendiul pentru pregătirea profesorului de lucru (fl. 618), prețul modelelor, după subtragerea celor economisate (fl. 55), prețul unelelor (fl. 278.20) — toate în sumă de fl. 951.20, sunt cheltuieli, cari se fac odată pentru totdeauna și anume acum la început. Prin urmare plusul erogatelor ar rămâne numai de fl. 12 — afară de salariul anual al profesorului.

NB. Toate aceste sume sunt calculate pentru 12 elevi, pentru că să se arate proporția preste tot.

De aici se vede că în ceea ce privește economia a cestiunii de față nu e de natură discutabilă, ci din contră foarte favorisătoare. Ca dovadă despre aceasta poate servi raportul meu, dtd Brașov 1/13 Aprilie, 1888 publicat deja, din care să vede, că la două cursuri cu 109 învățători s'a cheltuit numai fl. 68.78, în care sumă se cuprinde, în preț de fl. 39.17, materialul de lucrat, rămas în parte neînțebuinit înălță.

Dacă acum se va pune la cale și înființarea unei reuniuni pentru sprințirea și respândirea industriei poporale (lucrului de mână) în popor așa, precum să lucră în toată Germania, în Franța, Suedia, Dania etc. Atunci vor incurge și de aici anumite sume, se vor înmulții și brațele lucrătoare spre ușurarea greutăților nu numai pecuniare, ci și administrative. Aceasta încă este un moment important în astă direcție, pentru că în tările amintite mai sus, s'ar putea face că astfel de reuniuni să datorează avansul progreselor lucrului de mână.

În fine că încheiere nu putem să nu intonaăm încă o împregiurare, carea ocupă un loc foarte însemnat pentru ajungerei mai cu succes a scopurilor întreprinderii din cestiune.

În timpul din urmă s'a pornit un curent foarte înălță într-unăvîntătoare cestiunea scoalelor noastre poporale în favorul lucrului de mână. Acest curent este nutrit cu multă tărzie din partea oamenilor nostri de înimă. Frații învățători, consci fiind de chemarea lor, sunt prea pătrunși de binefacerile și necesitatea ardătoare a întreprinderii de sub întrebare; de aici înșurățirea lor în această direcție. Ne aflăm în posesiunea mai multor epistole, scrise în acest înțelis din direcție părți.

Deci să punem aparatul în mișcare, sănătatea și cunoștința compoziției — învățătorii — sunt înșurățiti de zelul de a cuprinde terenul de activitate în această privință, pentru că aceștia precum și în genere cunoscut — în înșurățirea lor vor fi în stare să aducă cele mai mari și mai neprețuite jertfe. Dacă însă nu se va satisface acestei nobile năsuințe la acest timp oportun, atunci — după răcirea acestui zel — va fi cu mult mai grea, mai tardă și mai costisitoare ajungerea oarecaror rezultate, cari nici odată nu vor ajunge la întregitatea cuvenită, ca în casul dintâi.

Atunci vom avea să ne luptă cu o neinteresare și recire disgustătoare, care e cu mult mai greu de învins, cu mult mai greu de abătut din cale, decât necunoștința primitivă. În astfel de casă nici cu răspătiri mari de muncă nu se vor ajunge rezultate, cari s'ar ajunge așa, fără acelea, pe lângă un sprijin moral înșurățitor.

(Va urma.)

Loterie.

Mercuri 15 August, 1888.

Sibiu: 35 46 50 19 32

Nr. 288. 1888 [1882] 3—3

CONCURS.

Pentru intregirea unui post de invățătoare la scoala confesională gr. or. din comuna Seliște, protopresbiteratul Seliștei, se scrie concurs cu terminul de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Salariu anual de 400 fl., ce se va solvi din fondul scoalei în rate lunare anticipative.

Aleasa invățătoare va fi obligată a propune toate obiectele de învețămînt într-o clasă de fetițe, precum și lucrul de mână în clasa a III și a IV de fetițe.

Cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare, să se asteașnă subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul susindicat.

Seliște, 2 Iuliu, 1888.

În conțelegeră cu comitetul parochial concernente.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Seliștei.

Dr. Nicolae Maieru,
protopresbiter.

Nr. 260/888. [1886] 2—3

CONCURS.

Pentru intregirea posturilor invățătoresci devenite vacante la scoalele din mai jos însemnatele comune, se scrie concurs cu termin până la 21 August 1888 st. v., în care să se va săvârși și alegerea:

Emolumentele impreunate cu acestea posturi sunt:

a) La scoala capitală din Sebeș, salariu anual fl. 350; ear după un servit de 5 ani fl. 400.

b) La scoala din comuna Vurper fl. 170 din lada bisericei, cortel și lemne de foc.

Cei ce vor reflecta la ocuparea acestor posturi, au să așterne cererile instruite conform legilor în vigoare, oficiului protopresbiteral gr. or. în Sebeș, și iertându-le concurenților giurăstările, se pot presenta în vre o Dumineacă sau sărbătoare în biserică pentru așa arăta desteritatea în cântare și tipic.

Cunoșcătorii de musica instrumentală pentru scoala din Sebeș, vor fi preferați.

Sebeș, în 26 Iuliu, 1888.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 233/1888 [1888] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor invățătoresci vacante dela scoalele române gr. or. în parochiile gr. or. mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al Cămpenilor se scrie concurs cu termin până la 31 August a. c. st. v.

1. In Neagra de Jos, un post de invățătoriu cu salariu de 200 fl. v. a., solvit la pătrare de an din repartiție, quartir și lemne de încăldit.

2. In Ponoare, un post de invățătoriu cu salariu de 200 fl. v. a. solvit la pătrare de an din repartiție, quartir și lemne de încăldit.

3. In Lăpuș, un post de invățătoriu cu un salariu de 200 fl. v. a., solvit în pătrare de an din repartiție, și lemne pentru încăldit.

4. In Sohodol un post de invățătoriu cu un salariu de 150 fl. v. a. solvit în pătrare de an din repartiție, quartir mobilat și lemne pentru foc.

5. In Poiana, Peleș și Lăzescri, în fiecare căte un post de invățătoriu cu căte un salariu de 150 fl. solvit în pătrare de an din repartiție, și lemne de foc.

6. In Certegea și Valea verde, în fiecare căte un post de

invățătoriu cu căte un salariu de 100 fl. v. a. solvit în pătrare de an din repartiție, quartir și lemne pentru încăldit.

Doritorii de a ocupa vr'unul din aceste posturi, au să-și trimită cererile concursuale, întregite cu documente cerute de legile scolare din vigoare, până la terminul pus.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Cămpenilor

Cămpeni, 20 Iuliu, 1888.

Romul Furduiu,
protopresb.

Nr. 143.

[1892] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de contabil, cu două oare pe zi, la biserică română ort. răs. dela St. Nicolae din Brașov, se scrie concurs cu termin până la 15 August 1888 st. vechiu.

Despre sistemul și modalitatea, după care este a se purta contabilitatea, cu care este impreunat un salariu de 400 fl. v. a. pe an, se poate lua informație detaliată dela epitropia parochială a bisericei susnumite.

Brașov, 21 Iuliu, 1888 st. v.

Comitetul parochial al bisericei române ort. răs. dela St. Nicolae.

[1889]

2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea oficiului de invățătoriu la scoala confesională gr. or. din Cubleșul român, se scrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român.”

Emolumente:

a) dela 54 sumuri căte una merită de bucate à 1 fl. fl. 54.—

b) dela 25 prunci obligați

a frecuenta scoala à 1 fl. 25.—

c) un stângin de lemne, și quartir.

Concurenții și vor instrui suplimente conform normativelor din vigoare, și le vor așterne la subscrисul oficiu protopresbiteral până la terminul indicat.

În conțelegeră cu comitetul parochial respectiv.

Füzes-Sânt-Petru, 18 Iuliu, 1888.

Pavel Roșca
administrator protopresbiteral.

Nr. 476. 1888

[1890] 2—3

CONCURS.

Pentru indeplinirea posturilor vacante de invățători la scoalele din comunele mai jos înșirate, în protopresbiteratul Lupșei, se scrie concurs până la 20 August, 1888 v.

1. La Ofenbaia cu salariu în bani 200 fl., grădină de legumi, jumătate venitul cantoral, lemne de foc, quartir liber, și ca diurne pentru conferințe 8 fl.

2. La Runc cu salariu în bani 134 fl., în bucate 18 ferdele vechi, legumă 40 chilogr. lemne de foc, și diurne la conferințe 9 fl.

3. La Valea-Lupșei cu salariu în bani 125 fl., lemne de foc, quartir, și diurne la conferințe 7 fl.

4. La Buru cu salariu de 70 fl., quartir, lemne de foc, și diurne la conferințe 9 fl.

5. La Lunca cu salariu în bani 100 fl., 10 ferdele bucate, 25 Chilogr. legumă, quartir, lemne, și 8 fl. diurne la conferințe.

Doritorii de a competa la unul din acestea posturi, să-și așterne cererile, instruite în sensul stat. or. cu documentele prescrise, la acest oficiu cu observarea §-ului 76 pct. 7 din Normativul scolariu.

Concurenții vor fi datorii a se prezenta odată în comună, la care concurg spre a-și dovedi desteritatea în cântările bisericescii.

Ofenbaia, în 19 Iuliu 1888.

Ioan Danciu,
protopresbiter.

Nr. 55388.

[1879] 3—3

CONCURS

Devenind vacante stațiunile învățătoresci la scoalele noastre confesionale parochiale:

Ruși, Rișadului și Mohu, pentru ocuparea acelora în mod definitiv prin aceasta să deschide concurs.

Cu aceste stațiuni învățătoresci sunt impreunate următoarele

Emolumente:

1. Ruși 150 fl. v. a. în bani, locuință naturală în edificiul scoalei și 2 stîngini lemne de foc.

2. Rișadului 173 fl. v. a. în bani din alodiul comunei matere Reșinari, quartir natural în edificiul scoalei și 5 orgii lemne de foc, din care are a se încăldi și scoala.

3. Mohu, 250 fl. v. a. în bani din alodiul comunal, quartir natural, în edificiul scoalei și 5 orgii lemne de foc pentru invățătoriu și pentru odăile scoalei.

Dela concurenții la una sau alta din aceste stațiuni se cere:

a) să fie cântăreți atât pentru instruirea copiilor în scoală în cântările bisericescii, cât și pentru a ține strana dreaptă în biserică dumineca și sărbătoarea;

b) să aibă calificație recerută și prescrisă;

Concusele instruite cu documentele recerute, să se adreseze la oficiul protopresbiteral subscris în termin de 30 zile dela prima publicare a concursului în diariul „Telegraful Român”.

Sibiu, 12 Iulie, 1888.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiului, în conțelegeră cu comitetele parochiale respective.

I. Hannia,
administrator protopresb.

Mihaiile Manchen,

vărsătoriu de campane

(Clopoțe)

și de construcție cea mai nouă

eusulsucitorin

în Sighișoara

piata de sus

Nr. 168

o firmă, ce există dela anul 1822 și se bucură de un renume bun, se recomandă tuturor comunelor bisericescii a lifera și repară clopoțe de toată mărimea cu coroana de stejar ori de fer legat, face și scaune de clopoțe din fer bătut pentru unul sau și mai multe clopoțe cu prețurile cele mai convenabile. Comandele se efectuează și în depărtare. Clopoțe mai mici sunt în tot timpul gata. Solvirea se va primi și în rate. [1801] 8—10

Cele mai mari distincții la expozițiile de la 1867 încep.

Să se cera tot-de-a-una a nume:

Extract de carne al Companiei

Liebig

Numai atunci veritabil, când eticheta fiecărui borcan

pără alăturată semnatură în co-

lore albastre.

J. Liebig

Depositul central al Companiei Liebig pentru Austro-Ungaria:

Carl Berck furnizorul curței imp. reg. austr. Viena, I., Wollzeile 9.

Se găsește în toate băncile, drogherie și farmacie.

Cele mai mari distincții la expozițiile de la 1867 încep.

Editora și tipariul tipografiei archiepiscopale.

[1885] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea definitivă a posturilor invățătoresci dela scoalele populare din comunele bisericesci mai jos însemnate, se scrie concurs cu terminul până la 25 August a. c.

1. In Sănpetru, la clasa I, cu salariu anual de 300 fl., în care se cuprinde: didactul scolarilor, venitul dela fenea, dreptul de pășunat vitele, strat de verze, quartir și grădă de vite.

2. In Apația, salariu de 60 fl., de salariu se ține quartir liber în edificiul scoalei, bucate 1/3 din stolă, și posibil un ajutoriu de 25 fl. din fondurile archiepiscopale.

3. In Lisnău, salariu de 154 fl., care se cuprinde în 84 ferdele bucate în bani gata, venit stolariu 1/3 parte, și quartir liber.

4. In Nou, salariu 60 fl., computat în quartirul liber, didactru, bucate și 1/3 parte din venitul stolariu.

4. Filia Bastelcu-Dobrelăului, salariu 218 fl., cuprins în didactru, bucate, fenea, 1/3 din stolă și quartir liber.

Doritorii de a ocupa unul din aceste posturi au să-și aștere suplimentele lor, instruite conform statutului organic și regulamentelor din vigoare, în terminul sus indicat la subscrissul oficiu protopresbiteral.

Brașov, în 25 Iuliu, 1888.

În conțelegeră cu comitetele parochiale respective.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Brașovului II lea.

Ioan Petric,
protopresb.